

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: vedoucí práce

Autor/ka práce: Arnošt Mertlík

Název práce: Volební volatilita ve volbách do Evropského parlamentu v zemích V4 v letech 2004-2019

Vedoucí práce: Lukáš Linek

Oponent/tka: Tomáš Dvořák

Navržené hodnocení: výborně

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Autor si zvolil ke zpracování relativně obtížnou úlohu. Zaměřil se totiž na testování některých tvrzení teorie národního řádu ve čtyřech postkomunistických státech ve čtyřech volbách do Evropského parlamentu. Pracoval se čtyřmi vlnami povolebního dotazníkového šetření European Election Study z let 2004 až 2019. Zároveň provedl katalogizaci voličských přesunů mezi stranami, což podstatně komplikovaly organizační změny politických stran v době mezi analyzovanými volbami. Za tento jak teoretický, tak analytický výkon autor zaslouží pochvalu.

Práce má relativně jasnou otázku, nicméně podkapitola s výzkumnými hypotézami (část 3.1) celkem nešťastně pouze shrnuje řadu hypotéz, aniž by byly provázány s teoretickou diskuzí v přechodných částech. Práci by prospěla větší strukturovanost těchto hypotéz, například dle vztahu k volební účasti či přesunům mezi stranami či dle toho, zda pouze popisují směr voličských přesunů anebo zda poskytují vysvětlení tohoto chování. Toto odpojení teorie a hypotéz se projevuje podobně i v analytické části. Díky tomu má čtenář někdy i pocit, že se v analýzách ztrácí a neví přesně, proč je autor dělá.

Autor systematicky využívá časové hledisko při prezentaci analýz a diskuzi zjištění (nejprve 2004, pak 2009, 2014 a na konec 2019). Není vůbec zřejmé, proč. Autor tím vytváří očekávání, že se v čase bude něco měnit, že to je důležitá charakteristika. Určitě by odlišná strategie prezentace zjištěná byla optimálnější. Práce by pak mohla těžit ze strukturovanější teoretické diskuze. Zde lze vyzorovat určitý spěch, neboť je zřejmé, že kdyby autor měl čas na práci dva týdny pracovat, byla by teoreticky mnohem přínosnější. Nutno podotknout, že komparativních analýz takového typu neproběhlo v odborné literatuře mnoho (viz Boomgaarden et al. 2016) a Arnoštova práce má potenciál přispět do odborné diskuze.

Nutno podotknout, že více než dva měsíce před odevzdáním práce jsme se nemohli sejít a práci osobně diskutovat. Komunikace tak probíhala pouze po emailu. Arnošt při přípravě prokázal samostatnost a schopnost řešit analytické problémy.

Z formálních hledisek práce naplňuje standardy ohledně výzkumných otázek, formulace hypotéz, analýzy a závěrům.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?
Autor se seznámil s relevantní literaturou k jednotlivým tématům, které ve své práci řešil, tedy k tématu volební volatility a k tématu voleb do Evropského parlamentu. K těmto volbám se váže teorie národních voleb druhého řádu, jejíž původní verzi, ale i různé doplňky a upřesnění autor zná a cituje. Tato literatura je převážně anglicky psaná.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autor k analýze využívá kvalitní data z povolebních dotazníkových šetření, která byla konána v letech 2004 až 2019 po volbách do EP.

Metody analýzy jsou na odpovídající úrovni, autor dokáže provádět a interpretovat regresní analýzy. Autor vytvořil vážení pro dané soubory tak, aby data odrážela volební výsledky jak aktuálních, tak předchozích voleb do národního parlamentu, hlavní parlamentní komory v dané zemi. Pro danou úlohu si musel v SPSS vytvořit vlastní příkazy pro metodu raking. Zde autor také zaslouží pochvalu.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Autor odpovídajícím způsobem využívá data z dotazníkových šetření, na jejichž základě formuluje svá zjištění.

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?
Ano. V tomto směru autor pracuje s vlastními zjištěními a zjištěními jiných autorů odpovídajícím způsobem.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Na odpovídající úrovni.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Analýza v části 4.3 porovnává stabilní voliče, volatilní voliče a stabilní nevoliče. Kategorie volatilních voličů směřuje jak přesuny mezi stranami, tak přesuny mezi účastí a neúčastí. Lze očekávat, že oba typy přesunů vycházejí z odlišných motivací. Tato transformace závislé proměnné nebyla úplně nejvhodnější.

Část 4.4 analyzuje demobilizaci, ale v regresních modelech diplomant používá dichotomickou proměnnou, která zahrnuje pouze ty, kteří přešli od vládní (0) a od opoziční strany (1) k nevolení. Takto konstruovaná proměnná nicméně kontrastuje vládní demobilizované nevoliče od opozičních. Proto také ve všech modelech vychází hodnocení vlády a hospodářství jako významný prediktor pro tento "přesun". Jelikož ale autor modeluje odlišnosti mezi demobilizovanými nevoliči vládních od opozičních, tak je logické, že tyto skupiny odlišuje to, jak hodnotí vládu. Mnohem vhodnější by bylo porovnat demobilizované nevoliče se stabilními voliči a zjistit tak, co vede voliče k selektivní neúčasti ve volbách do Evropského parlamentu.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Autor prezentoval důležitá zjištění ohledně dominantního vzorce volební změny mezi národními a evropskými volbami v zemích V4. V těchto zemích dominuje demobilizace voličů, a to jak vládních, tak opozičních stran, zatímco přesuny mezi vládními a opozičními stranami jsou téměř zanedbatelné. U vládních stran jsou tyto přesuny navíc mírně silnější. Proč analýzy volební volatility na individuální úrovni (viz též Boomgaarden et al. 2016) ukazují dominantní roli selektivní demobilizace, zatímco studie agregovaných dat spíše na přesuny mezi stranami?

Celkové hodnocení práce: výborně

Datum: 15. 6. 2020

Podpis: